

2. Акімова О.В. Розвиток творчого мислення майбутнього вчителя : [методичні рекомендації для студентів та викладачів вищих педагогічних закладів освіти] / О. В. Акімова. – Вінниця, 2008. – 143 с.
3. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – 342 с.
4. Гевко О. Національно-патріотичне виховання студентів вищих педагогічних закладів засобами декоративно-ужиткового мистецтва : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук, спец. : 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / О. Гевко – Київ, 2003.
5. Жаровська О. Патріотичне виховання студентів в освітньо-виховному середовищі педагогічного університету : автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.07 / О. Жаровська. – Вінниця, 2015.
6. Зязюн І. А. Концептуально-методологічні підходи до процесу виховання в освітній системі України [Текст] / І.А. Зязюн // Вища освіта України. – 2009. – № 2. – С. 65-74.
7. Кремень В. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи) [Текст] / В. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 214 с.
8. Мірошніченко В. Сутність патріотичного виховання майбутніх офіцерів-прикордонників / В. Мірошніченко. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/106/19071-sutnist-patriotichnogo-vihovannya-majbutnix-oficeriv-prikordonnikov.html>
9. Максютів А. Патріотичне виховання майбутніх учителів географії в процесі пошукової туристсько-краєзнавчої діяльності : автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Андрій Олексійович Максютів. – Умань, 2013. – 19 с.
10. Сухомлинська О. Програма національного виховання в умовах освітніх модернізацій них змін / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2010. – № 4. – С. 4-8.
11. Сухомлинська О. В. Патріотизм як цінність: погляд на історію і сьогодення / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2010. - №2. – С.10-14.
12. Стьопіна О. Виховання патріотизму у студентської молоді засобами мистецтва : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук, спец. : 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / О. Стьопіна. – Луганськ, 2007.
13. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді / Електронний ресурс. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/

DOI: 10.31652/2412-1142-2018-50-208-214

УДК 378.147.091.33:001.89

*Е. С. Астрейко, Мозир, Білорусь / A. Astreyko, Mozyr, Belarus
І. Ю. Шахіна, Вінниця, Україна / I. Shahina, Vinnytsia, Ukraine
e-mail: rom.shahin@gmail.com*

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ

Анотація. У статті висвітлено питання організації науково-дослідної діяльності студентів, яка є важливим чинником у підготовці висококваліфікованих фахівців.

Констатовано, що науково-дослідна діяльність є ефективним засобом об'єктивного вияву обдарованої студентської молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності; сприяє поглибленому засвоєнню студентами спеціальних навчальних дисциплін, дозволяє найповніше виявити свою індивідуальність.

Розглянуто організацію науково-дослідної діяльності студентів на прикладі кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті, а саме: участь у Міжнародних і Всеукраїнських конференціях та публікація власних наукових досліджень; Міжнародних та Всеукраїнських олімпіадах з професійної освіти, інформаційних технологій, веб-дизайну та комп'ютерної графіки, програмування, ІТ; Всеукраїнському конкурсі «Вчитель-Новатор» та Всеукраїнському проекті «ЕС: Вибір української молоді»; внутрішньо-університетських олімпіадах та конкурсах, що проводять викладачі кафедри; у роботі наукових проблемних груп; співпраці з навчально-консультативним центром інформаційно-комунікаційних технологій.

Встановлено, що науково-дослідницька діяльність студентів є одним із найважливіших засобів підвищення якості підготовки і виховання спеціалістів із вищою освітою, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності найновіші досягнення науково-технічного прогресу.

Ключові слова: науково-дослідна діяльність студентів, кваліфіковані фахівці, заклад вищої освіти.

SCIENTIFIC AND RESEARCH ACTIVITY OF STUDENTS AS AN IMPORTANT FACTOR FOR TRAINING QUALIFIED SPECIALISTS

Annotation. *The article deals with the issues of organization of scientific and research activities of students, which is an important factor in the training of highly skilled specialists.*

It is stated that research activity is an effective means of objective manifestation of gifted student youth, realization of their creative abilities, stimulation of the need for creative knowledge acquisition, activating educational and cognitive activity; promotes the profound absorption of special educational disciplines by students, allows to fully identify their individuality.

The organization of scientific research activities of students is considered on the example of the Department of Innovation and Information Technologies in Education, namely: participation in International and All-Ukrainian conferences and publication of the scientific research; International and All-Ukrainian Olympiads on professional education, information technologies, web-design and computer graphics, programming, IT; All-Ukrainian contest "Teacher-Novator" and All-Ukrainian project "EU: Choice of Ukrainian Youth"; University Olympiads and contests conducted by the educators of the department; in the work of scientific problem groups; cooperation with the educational and advisory center of information and communication technologies.

It is established that scientific research activity of students is one of the most important means of improving the quality of training and education of specialists with higher education, capable of creatively applying in the practical activity the latest achievements of scientific and technological progress.

Key words: *scientific research activity of students, qualified specialists, institution of higher education.*

Постановка проблеми. Як відомо, економічні і соціальні реформи, які здійснюються в Україні, значною мірою змінюють характер праці майбутніх фахівців. Згідно з цим змінюються відповідно і вимоги до підготовки кадрів. Серед найголовніших – вимоги розвитку спеціаліста творчого, ініціативного, який має організаторські навички і вміння спрямовувати діяльність свого підрозділу на вдосконалення технологічного процесу шляхом запровадження у практику нових досягнень наукової і технічної думки. Неодмінною умовою виконання цієї вимоги є широке залучення студентів закладів вищої освіти до науково-дослідної роботи, безпосереднє включення їх до сфери наукового життя.

Науково-дослідницька діяльність студентів (НДДС) є одним із найважливіших засобів підвищення якості підготовки і виховання спеціалістів із вищою освітою, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності найновіші досягнення науково-технічного прогресу.

Здійснюючи аналіз науково-педагогічної літератури варто зазначити, що нинішня система підготовки фахівців із вищою освітою має певні недоліки, а саме: відсутність системної роботи студентів протягом навчального семестру; низький рівень активності студентів, відсутність елементів змагання в навчальних досягненнях; можливість необ'єктивного оцінювання знань студентів; значні витрати бюджету часу на проведення екзаменаційної сесії; відсутність гнучкості в системі підготовки фахівців; недостатній рівень адаптації до швидкозмінних вимог світового ринку праці; низька мобільність студентів щодо зміни напрямів підготовки, спеціальностей та закладів вищої освіти; недостатня можливість вибору студентом навчальних дисциплін. Із огляду на це, науково-дослідна діяльність студентів дозволяє найбільш повно виявити індивідуальність, творчі здібності, готовність до самореалізації особистості. Важливо зазначити, що сам процес дослідження є суто індивідуальним і представляє собою цінність як в освітньому, так і в особистісному сенсі. У зв'язку з цим майбутні фахівці мають бути готовими до здійснення науково-дослідної роботи. А це, в свою чергу, дозволить у подальшій професійній діяльності розв'язувати виробничі завдання на науковому рівні [3, с. 188].

Аналіз попередніх досліджень. Нині у педагогічній науці широко досліджуються різні аспекти організації науково-дослідної діяльності: розробка методології та методики наукової творчості студентів (К. Добросельський, Ф. Орехов); раціональне управління науковою роботою студентів (Д. Цхакай); досвід організації наукової творчості студентів у закладах вищої освіти (Л. Квіткіна); взаємозв'язок навчальної та науково-дослідної роботи (І. Іващенко); формування дослідницьких умінь у майбутніх учителів (Н. Амеліна, П. Горкуненко, В. Литовченко); обґрунтування психолого-педагогічних факторів, які зумовлюють успішність науково-дослідної роботи студентів (Л. Авдеева, Д. Харизова).

Питання організації дослідницької роботи студентів привертала увагу багатьох науковців, а саме: С. Гончаренка, А. Кушнірук, Д. Пойя, В. Прошкіна, С. Ракова, О. Скафи, В. Шахова та інших.

Вивченням дослідницької діяльності студентів, а також впливом науково-дослідної діяльності ЗВО на формування у студентів інтересу до науки займалися М. Байдан, В. Литвиненко.

Метою нашої статті є аналіз науково-дослідницької діяльності студентів, яка є важливим чинником у підготовці висококваліфікованих фахівців.

Виклад основного матеріалу. Досвід свідчить, що розвиток наукових досліджень безпосередньо впливає на якість освітнього процесу, оскільки вони змінюють не лише вимоги до рівня знань студентів, а й сам процес навчання і його структуру у вищій школі, підвищуючи ступінь підготовленості майбутніх спеціалістів, їхній творчий практичний кругозір.

Розвиток науки у вищій школі передбачає підвищення якості підготовки спеціалістів, здатних, у свою чергу, після закінчення навчання самостійно вирішувати серйозні наукові завдання, йти у рівень з передовими ідеями теорії і практики в умовах ринкової економіки. Тому саме у закладі освіти важливо прищепити студентам інтерес до наукових досліджень, привчити їх уже на даному етапі мислити самостійно.

Науково-дослідна діяльність студентів – це діяльність, пов'язана з пошуком відповіді на творчу, дослідницьку задачу із заздалегідь невідомим рішенням. Вона включає у себе наступні етапи: постановку проблеми; вивчення теорії, що присвячена означеній проблематиці; добір методик дослідження і практичне оволодіння ними; пошук необхідного матеріалу, його аналіз та узагальнення; власні висновки [3, с. 189]. У табл. 1 наведена роль педагога на різних етапах організації науково-дослідницької діяльності студентів [2].

Таблиця 1

Роль педагога на різних етапах організації НДДС

Етап	Мета етапу	Роль учителя
I етап	Діагностика	Виявлення студентів, схильних до дослідницької роботи. Основна роль відводиться вчителю. Тісна взаємодія викладача і студентів.
II етап	Визначення теми, цілей, постановка завдань	Консультант. Роль викладача не є домінуючою.
III етап	Виконання роботи	Консультант. Студенту надається максимальна самостійність.
IV етап	Захист (аналіз діяльності)	На цьому етапі викладач і студенти – рівноправні партнери.

Визначальною у НДДС є актуалізація професійно-значущих знань – як процес проведення з потенційного стану в актуальну дію раніше набутих знань, їх відтворення та перенесення в нові ситуації, використання з метою встановлення зв'язку з навчальним матеріалом, що підлягає засвоєнню.

Відзначимо, що актуалізація професійно-значущих знань має наступні рівні: низький, що вказує на певні труднощі у відтворенні студентами накопичених знань, допущення значних помилок у викладанні навчального матеріалу, його недостатній обсяг і незначний зв'язок із суміжними дисциплінами; середній, що вказує на неповний обсяг відтворюваного матеріалу студентом, ситуативне встановлення міжпредметних зв'язків; високий, що відображає високий рівень засвоєння знань, відсутність помилок, наявність міжпредметних зв'язків, бачення перспектив розвитку явища в контексті освітнього процесу [1, с. 39].

Науково-дослідна робота (НДР) є ефективним засобом об'єктивного вияву обдарованої студентської молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності. Вона передбачає участь у роботі предметних наукових гуртків; проблемних груп, секцій, лабораторій; проведення досліджень у межах творчої співпраці кафедр, факультетів; роботу в студентських інформаційно-аналітичних і культурологічних центрах; написання статей, тез, доповідей, інших публікацій.

Наука у вищій школі не лише змінює зміст і значення навчальних дисциплін, а й потребує нових форм та методів проведення освітнього процесу. Результати науково-дослідної роботи відображаються в нових курсах, лекціях і практичних (семінарських) заняттях. Як свідчить практика, залучення до наукової роботи робить для студентів дисципліни, які вивчаються, предметними, стимулюючи їх засвоєння. Причому науково-дослідна діяльність є органічною частиною і обов'язковою умовою успішної роботи закладів вищої освіти. Студенти не лише отримують найновішу наукову практичну інформацію від викладачів на лекційних і семінарських заняттях,

лабораторних роботах і виробничих практиках (особливо старшокурсники), а й беруть участь у наукових дослідженнях.

Підвищення ефективності вузівських науково-дослідних робіт, залучення до їх виконання студентів підвищують і якість підготовки спеціалістів вищої кваліфікації. За рахунок цього вузівська наука має можливість омолоджувати наукові кадри, оскільки приплив молодих учених здійснюється постійно. Ця особливість надає великі переваги вищій школі як із точки зору розвитку самих досліджень, так і з точки зору підготовки наукових кадрів. Тому специфіка роботи закладів вищої освіти потребує не простого, а органічного поєднання освітньої і науково-дослідної роботи викладачів, аспірантів і студентів.

Зазначимо, що науково-дослідницька діяльність студентів у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського здійснюється за такими основними напрямками:

- науково-дослідна робота, що є складовою освітнього процесу і обов'язкова для всіх студентів (написання рефератів, підготовка до семінарських занять, підготовка і захист курсових, дипломних робіт, виконання завдань дослідницького характеру в період виробничої практики на замовлення установ тощо);
- науково-дослідницька робота студентів поза освітнім процесом, якою передбачається:
- участь у наукових гуртках, виконанні наукових робіт у межах творчої співпраці кафедр, факультетів, інститутів;
- робота в студентських інформаційно-аналітичних, юридичних консультаціях, туристських фірмах, перекладацьких бюро тощо;
- рекламна, лекторська діяльність;
- написання тез наукових доповідей, публікацій та виступ на конференціях тощо.

Чітка організація НДДС в освітньому процесі сприяє поглибленому засвоєнню студентами спеціальних навчальних дисциплін, дозволяє найповніше виявити свою індивідуальність, сформулювати власну думку щодо кожної дисципліни. Особлива увага приділяється залученню студентів до збору, аналізу та узагальнення кращого практичного досвіду, проведення емпіричних та експериментальних досліджень, підготовки доповідей і повідомлень. Відзначимо також, що науково-дослідницька робота студентів поза освітнім процесом є одним із найважливіших засобів формування висококваліфікованих фахівців. Необхідно розуміти, що сучасна система вищої освіти в Україні опирається на низку чинників, які є провідними у формуванні державної політики в галузі розвитку науки та технологій, а саме [5]:

- розвиток фундаментальної науки, найважливіших прикладних досліджень та розробок;
- удосконалення державного регулювання в галузі розвитку науки та технологій;
- формування національної інноваційної системи. У цьому контексті інноваційною вважається діяльність, спрямована на отримання нового або вдосконаленого технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності;
- підвищення ефективності використання результатів наукової та науково-технічної діяльності;
- збереження та розвиток кадрового потенціалу науково-технічного комплексу;
- інтеграція науки та освіти;
- розвиток міжнародного науково-технічного співробітництва.

Розглянемо організацію науково-дослідної діяльності студентів на прикладі кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті (ІІТО) Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського [6]. Основні зусилля кафедри на нинішньому етапі спрямовані на пошук та впровадження нових форм та технологій навчання та залучення студентів до наукової роботи, створення наукових гуртків із метою забезпечення професійно-орієнтованої освіти.

Роботи членів студентського наукового товариства неодноразово приймали участь і були відзначені на різноманітних конкурсах та конференціях, які проводились як у нашому університеті, так і за його межами.

Так, за період 2016-2017 н.р. студенти під керівництвом викладачів кафедри взяли участь у 7 Міжнародних та Всеукраїнських конференціях: Міжнародний конгрес зі спеціальної педагогіки, психології та реабілітації «Освіта дітей з особливими потребами: Від інституалізації до інклюзії», м. Вінниця, 27-28 жовтня 2016 р.; IV Всеукраїнська конференція молодих учених і студентів «Актуальні

проблеми сучасної науки і наукових досліджень», м. Вінниця, 21-22 листопада 2016 р.; Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, 28 березня 2017 р.; Всеукраїнська веб-конференція «Теорія і практика smart навчання у професійній освіті», м. Вінниця, 16 травня 2017 р.; Звітна конференція Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації, м. Вінниця, 25 травня 2017 р.; Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Інноваційні технології навчання в епоху цивілізаційних змін», м. Вінниця, 20-22 вересня 2017 р.; V Всеукраїнська конференція молодих учених і студентів «Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень», м. Вінниця, 21-22 листопада 2017 р. та опублікували значну кількість власних наукових праць, що свідчить про розвиток їхньої наукової компетентності, яка розвивається у процесі написання статей (тобто це є дотримання вимог написання статті, оформлення літератури, анотацій, уміння оперувати науковими дефініціями під час написання публікації).

Студенти приймають активну участь в олімпіадах, які проводять і викладачі кафедри (http://ito.vspu.net/Naukova_robota/data/olimpiadu.html) з: Інформатики; Програмування; Логічного програмування; Інформаційних технологій та у значній кількості конкурсів (http://ito.vspu.net/Naukova_robota/data/konkursu.html): Розробки кращого проекту з дисципліни «Інформатика»; На кращий телекомунікаційний проект; Кращий проект з дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі»; На кращий веб-сайт професійного спрямування; Конкурс на кращу Flash-анімацію; Конкурс на кращу 3D-графіку; Конкурс на кращий проект за програмою Intel® «Навчання для майбутнього»; Конкурс на кращий Веб-квест; Конкурс на кращу роботу з дисципліни «Сучасні інформаційні технології навчання»; Конкурс на кращий проект з ІКТ у наукових дослідженнях; Конкурс на кращу роботу з дисципліни «Логічне програмування»; Конкурс на кращу роботу з дисципліни «Комп'ютерно орієнтовані технології навчання»; Конкурс на кращий case-проект; Конкурс на кращий веб-сайт з дисципліни «Інформаційна безпека».

Під керівництвом викладачів кафедри студенти беруть участь у роботі 12 проблемних груп, до яких залучено більше 120 осіб. Усі матеріали розміщені на інформаційно-освітньому порталі кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті (http://ito.vspu.net/_Naukova_robota/data/nauk_grup.html).

Окрім того, студенти тісно співпрацюють з навчально-консультативним центром інформаційно-комунікаційних технологій, який створено на базі Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації (ННІПППФВК) (<http://vspu.net/smart/nnippfvk/zentru.html>) одним із напрямів якого є здійснення науково-дослідницької, проектної діяльності, надання науково-методичних та інформаційних послуг у сфері ІКТ.

Опікується науково-дослідною роботою студентів директор ННІПППФВК академік Р. С. Гуревич.

Відомий учений на теренах України та за її межами впродовж 20 років керував експериментальним педагогічним майданчиком із проблем упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес у Вінницькому ВПУ № 4. Нині керує 3 спільними науковими лабораторіями: з проблем використання інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету й Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України; створення й використання інформаційного освітнього порталу у педагогічній освіті й освіті дорослих Вінницького державного педагогічного університету й Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; створення електронних освітніх ресурсів і їх упровадження у процес підготовки кваліфікованих робітників у ПТНЗ Вінницького державного педагогічного університету й Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

Роман Семенович є керівником значної кількості грантів (в яких студенти входили у склад робочих груп виконавців проекту): «Розробка технологій електронного навчання для підготовки майбутніх вчителів», 2008; «Використання сервісів WEB 2.0 у підготовці майбутніх педагогів», 2009; «Розробка, створення і функціонування «Центру інтерактивних технологій» для забезпечення якісної освіти учнів і студентів», 2011; «Інформаційно-методичне забезпечення підготовки студентів і учнів до художньо-графічної діяльності засобами ІКТ (на матеріалі різьблення деревини)», 2013; «Підготовка майбутніх учителів до використання інтернет-технологій у професійній діяльності (на прикладі хмарних технологій навчання)», 2015; «Віртуальний університет: проблеми створення і функціонування, 2016; «Відкрите Smart-середовище навчання в підготовці вчителів у педагогічних

навчальних закладах», 2017.

Під керівництвом академіка Р. С. Гуревича підготовлено та видано 49 збірників наукових праць, що мають статус провідного наукового фахового видання МОН України, які нині входять до науко-метричних баз світу, зокрема, Google Академії та Index COPERNICUS.

Р. С. Гуревич є автором і співавтором понад 530 друкованих праць, серед яких 11 монографій, понад 120 навчальних і методичних посібників, з них 8 – з грифом МОН України, 63 – методичні рекомендації, а також близько 200 наукових статей у фахових виданнях з переліку, затвердженому МОН України. Наукові праці опубліковані також у Білорусі, Польщі, Росії, Словаччині. У бібліометриці української науки має понад 1500 посилань, індекс Гірша близько 20 та займає найвищий рейтинг серед науковців ВДПУ.

Роман Семенович створив наукову школу – підготував 8 докторів наук і 64 кандидати наук (і це не кінцева кількість), серед яких – директори навчальних закладів, викладачі та вчителі, представники силових структур тощо.

У рамках співробітництва ННІПППФВК із науковими установами та закладами освіти за кордоном під керівництвом академіка підписано, наприклад, двосторонню угоду з Вітебським державним університетом ім. П. М. Машерова, реалізацією якої є участь у спільних наукових конференціях, написання спільних наукових праць та публікація навчально-методичної літератури.

Своєю невтомною працею Роман Семенович Гуревич робить вагомий особистий внесок у розвиток національної системи освіти та науки зокрема [4].

Незважаючи на свою зайнятість він підготував студентку факультету іноземних мов до участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у Харкові зі спеціальності «Теорія і методика професійної освіти» з дослідженням на тему «Формування професійної компетентності майбутніх перекладачів засобами сучасних інформаційних технологій», яка зайняла II місце.

Висновки. Отже, науково-дослідницька діяльність студентів є невід’ємною складовою роботи закладів вищої освіти і сприяє формуванню творчої особистості майбутнього фахівця, оскільки дозволяє забезпечити навчання студентів методології раціонального та ефективного засвоєння та використання знань, закласти основи науково-дослідної і науково-технічної діяльності; дозволяє найбільш повно реалізувати індивідуальний підхід у навчанні студентів, диференціювати їх спеціалізацію; уже в межах освітнього процесу залучає студентів до наукових досліджень і розв’язання виробничих, економічних та соціальних завдань; активно сприяє засвоєнню студентами сучасних методів та технологій у галузі науки, техніки, виробництва, методології і практики планування та оцінки ризиків, відбору оптимальних рішень в умовах сучасних економічних відносин; розвиває у студентів здатність до самостійних обґрунтованих суджень та висновків; використовувати самостійно здобуті наукові знання у швидко змінних ситуаціях, відповідати вимогам професійної діяльності, науково обґрунтовувати результати власної праці; дозволяє раціонально використовувати студентами свій вільний час, відволікає від набуття негативних звичок.

Тому, опираючись на вище сказане, варто зазначити, що для науково-дослідної роботи студентів характерною є єдність цілей і напрямів освітньої, наукової і виховної роботи, тісна взаємодія всіх форм і методів роботи, що реалізується в освітньому процесі і в поза освітній час. А це забезпечує безперервну їх участь у науковій діяльності протягом усього періоду навчання.

На наш погляд, необхідно залучати студентів до науково-дослідницької роботи з молодших курсів, що допоможе їм вибрати науковий напрямок їх подальшої дослідницької роботи. При цьому без сумніву важливий поступовий перехід від простих форм науково-дослідницької роботи до найбільш складних. Цей процес дозволить студентам гармонійно розвиватися та вдосконалювати свої вміння та навички.

Таким чином, науково-дослідницька діяльність здатна «перекривати» в ракурсі формуючого впливу всі компоненти саморозвитку: когнітивний, особистісний, операційно-процесуальний. Студент сам набуває навички, які йому потрібні будуть протягом усього життя: самостійність мислення, вміння сконцентруватися, постійно збагачувати свій потенціал знань, володіти різностороннім поглядом на виниклі проблеми, просто вміти цілеспрямовано та вдумливо працювати.

Список використаних джерел:

1. Анисимова В. А. Исследовательская деятельность студентов в контексте личностноразвивающего профессионального образования / В. А. Анисимова, О. Л. Карпова // Alma mater (Вестник высшей школы). – 2009. – № 1. – С. 38-41.
2. Астрейко Е. С. Формирование научного мировоззрения обучающихся в процессе исследовательской деятельности / Е. С. Астрейко, С. Я. Астрейко, Н. С. Астрейко // Образование. Наука. Культура: материалы международного научного форума, 23 ноября 2016 г. [Электронный ресурс] : сборник научных статей / Под общ. ред. проф. Б. В. Илькевича. Отв. ред. Н.В. Осипова. –Гжель: ГГУ, 2017. – Режим доступа: <http://www.art-gzhel.ru/> – Систем. требования: IBM PC, Internet Explorer, Acrobat Reader 3.0 или старше. – Загл. с экрана. – № гос. регистрации. – С. 241–243.
3. Беляев Ю. І. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету / Ю. І. Беляев, Н. М. Стеценко // Педагогічний альманах. – 2010. – Випуск 6. – С. 188-191.
4. Гуревич Роман Семенович / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ito.vspu.net/perconal/content/Sklad_kafedru/Sklad_kaf_2017-2018/Goorevytc/Goorevyts.htm
5. Чорновол-Ткаченко О.О. Науково-дослідницька діяльність студентів у ВНЗ України: зміст та завдання / [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/4930/2/O.O.%20Chornovol-Tkechanko.pdf>
6. Шахіна І. Ю. Звіт кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті з науково-дослідної роботи за 2017 рік / [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://ito.vspu.net/_Naukova_robota/data/Zvit_nauka/Zvit_nauka_2017.htm

DOI: 10.31652/2412-1142-2018-50-214-218

Jenny Tripses, Bradley University, USA
Margaret Noe, Southeast Missouri University, USA
Svitlana Kuzmina, Vinnytsia State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine
Tamara Yamchynska, Vinnytsia State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine
e-mail: fim.vspu@gmail.com

INTERNATIONAL SOCIAL JUSTICE: AMERICAN–UKRAINIAN PARTNERSHIPS ON SCHOOL LEADERSHIP

Annotation. *This article provides background on the current conditions in Ukraine, how that fits into broader European conditions related to the Bologna process, social justice issues in Ukraine, and finally directions for the future Ukrainian school leadership development and partnerships with American school leaders. Each author has first hand involvement with Fulbright and school leadership development in Ukraine and the United States. This paper is conceived as evidence of the international good will that resulted from two Fulbright grants, one to the US and the other to Ukraine. Two purposes of this work are to share what we have learned in hopes that others may apply our experiences to other global collaborations, and to encourage educational administration professors to consider work in Ukraine in school leadership development.*

Key words: *social justice, school leadership, global collaborations, American–Ukrainian Partnerships.*

Анотація. *У статті окреслено сучасний стан освіти в Україні, як він сполучається з Болонським процесом, проблеми соціальної справедливості в Україні і шляхи розвитку освітнього лідерства і партнерства з американськими керівниками освіти. Кожен з авторів має безпосереднє відношення до програми Фулбрайта і до розвитку лідерства в Україні та США.*

Ця стаття є свідченням інтернаціональної доброї волі, що впливає з двох грантів програми Фулбрайта, один реалізовувався в США, інший – в Україні. Два завдання цієї роботи полягають в обміні досвідом з тими, хто працює над іншими проектами, та залученні викладачів з освітнього адміністрування і лідерства до розвитку саме цього аспекту освітнього середовища в Україні.

Ключові слова: *американсько-українське партнерство, соціальна справедливість, освітнє лідерство, глобальні проекти.*